

HRVATSKI LIST

izlazi u Puli, svaki dan u 5 sati ujutro.

Utorak, 11. srpnja 1916.

„Novara“ potopila pet engleskih parobroda.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 10. srpnja (D. u.) Službeno se javlja:

Rusko bojište.

Jučerašnji je dan prošao prilično mirno. Podjedine su neprijateljske provale bile susbijene.

Talijansko bojište.

Na sočkoj se je fronti ograničila bojna djelatnost na topovsku paliju i na zračne bojeve. Naša su pomorska ljetala bacala opet bombe na brodogradilište Adria između Brente i Ēcave bile su borbe na mnogo mjestu ogorčene. Protiv naših linija na jugoistoku od Cima dieci poduzele su jake sile alpinaca više napadaju, koji su bili susbijeni od odijeljenja naših pješadijskih pukovnika broj 17 i 70 s najtežim gubicima za neprijatelja. Preko 800 mrtvih Talijana leži pred našim jarcima. Po noći se je izjavljivo neprijateljski napadaj u području Monte Interotto. U odsjeku na istoku od Brandske doline napadali su alpinci kod Val Morebi i Monte Corna, te su bili i osvojili brijege Meses, ali ga opet izgubili protunapadaju naših hrvatskih tiroških zemaljskih strjelaca, kojima se je ovde predalo 455 Talijana.

Jug oistočno bojište.

Položaj neprimenjen.

Zamjenik poglavice generalnog stožera pl. H. Šter, podmarsal.

Dogodjaji na moru.

Beč, 10. (D. u.) U svučnju našla je krstica „Novara“ u Otrantskom tijesnu na skupinu od 4 ili, kako svi suhvačeni zarobljenici kažu, 5 naoružanih engleskih stražarskih parobroda. Unitala ih je sve topovskom vatrom. Svi su parobrodi potonuli i plamenu, a troje nakon što im je kotač eksplodirao. Od njihovih je posada uzmogla „Novara“, da spasi jedino 9 Engleza.

Vodstvo c. kr. mornarice.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 10. srpnja (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja:

Zapadno bojište.

Na obini brijegovima Somme traje teški bojni. Uvik iznova salju naše junake čete napadaju na njegove južne položaje i tam, gdje su morale prolaziti prepušteni mjesto nepridruženoj susjedčini se njegovim navalnim talasima, susbjže su opet brzin protunapadaju. Tako smo opet oteli na južni šumicu od Trones i dvorac La Maisonne d'Engezile, a selo Barleux Francuzima te smo si prokričili put u smjeru preprljivije u Hardecourt. Za Ovillers traje nepridruženo bojni prsa o prsa. U selu Biaches ustaljše se Francuzi. Između Barleux i Bellay skršiće se njihove brojne navale bez izmizne u goleme gubitke. Zapadno Warneto (istočno Armentières) u okolicu Tahure i na zapadnom rubu Argona susbili smo provale francuskog odijeljenja. Zračni je bojni bio na obim stranama veoma živahnji. Sastreljali smo 5 neprijateljskih ljetala i 2 prizvane balone.

Istočno bojište.

Na sjevernom dijelu fronte osim uzadulne ruske navale istočno Gorodista nije se desilo ništa bitnoga. Neprijatelj, koji se je oprezen promicao Stohodskoj liniji, bio je svuda susbijen. Isto tako su se izjavljivo njegove provale zapadno i sjeverozapadno od Lucka. Kod Bothmerova vojske djelatnost patrulja i uspiješni bojni u predpolju.

Balkansko bojište.

Naše su predstaze susbile paljicom neprijateljska odijeljenja južno Dojranskog jezera. Vrhovno vojno vodstvo.

Turski ratni izvještaj.

Carigrad, 10. srpnja (D. u.) Glavni stan javlja:

Kukasko bojište.

Susbili smo rusku navalnu protiv centra kaukaska fronte uz velike gubitke. Istotako smo potpunoma osuđili neprijateljske slabasne na vale na lijevo krilo, lica nešta znatnoga.

BRZOJAVI.

Rat.

London, 9, 5. i 6. o. mj. izgubili su Englez 111 časnika, među njima brigadir Charles Prowess.

Njemačka.

Njemačka protiv engleskih nasilja.

Berlin, 9. Njemačka je vlada izraučila za stupnicima neutralnih država spomenicu, gdje prosjeviču poradni engleskih nasilja protiv neutralnih tvrdki.

Nova nasilja antante.

M i a n, 10. „Sécolo“ javlja iz Atene: Engleski admiral, koji zapovjedala brodovlju usidrenom u Sudaskom zaljevu (Kreta), prisiljio je njemačkog konzula i članovo osoblike konzulata, da zapusti Kandiju. Konzul je otpuštan u Atenu.

Balkan.

Vrućina i bolesti u Solunu.

B e r n, 10. (D. u.) Zastupnik „Journala“ u Solunu brzojavlja, da je vrucina u Solunu nemisnosa. Griza, malarija i živčana groznica dale su zdravstvenom odijelu vojske doista posla. Zatražilo se je lječenje i sanitetsko osoblje iz Francuske.

Antanta.

Francuski senat.

P a r i s, 10. Senat je svršio svoje raspravljanje tluče se narodne obrane te je sa 251 glasom protiv 6 prihvatio dnevni red, u kojem izriči vlasti povjerenje.

Pasić u Rimu.

R i m, 10. (D. u.) Pasić je jučer stigao ovamo te bio primljen od Sonnina.

Japansko-ruski savez.

H a a g, 7. „Times“ javlja: Povoljni je razvoj rusko-japanskih odnosaža vrijeme rata i vojnica pomoći Japanu dobrovljenjem oružja i municijskog dovoza, kako se čuje, pred krajem do formalnog ugovora između ruske i japanske vlade. Taj je ugovor posve sličan, kao što nam saopćuju, formalnom savezu. Saznaje se tog rusko-japanskog ugovora obrana zajedničkih interesa i prava na Skrajnom istoku. Tekst će se ugovorava na Skrajnom istoku.

H a a g, 9. Objeleđenjem je rusko-japanskog ugovora pobudilo senzaciju u Parizu. Novine ne znaju kako da si stvar zapravo protumači. „Temps“ tvrdi, da će se taj ugovor ustaliti mir u Kitaju. Kaže, da Francuska smije mirne duće taj ugovor pozdraviti, jer da ona nema toliko interesa. Koliko ih imaju bližnji susjedi Kitaja, „Le Journal“, „Matin“ i „Echo de Paris“ misle također, da će ugovor osigurati udžarđenje sadašnjeg stanja na skrajnjem istoku.

Drugi listovi želete znati, če su to Engleska kazati, a što sam Kitaj, gdje su sve stranke u tome složne, da se njihova starodrevnoj državi približuje nova pogibao sa sjevera i sa istoka. Glavnu će važnost imati englesko držanje. Moglo bi se dogoditi, da Engleska promijeni uslijed tog ugovora svoju europsku politiku. Za sada nemaju još smisla razina moguća razglasjavanja.

Rusko-japanski ugovor.

Z e n e v a, 9. Objeleđenjem je rusko-japanskog ugovora pobudilo senzaciju u Parizu. Novine ne znaju kako da si stvar zapravo protumači. „Temps“ tvrdi, da će se taj ugovor ustaliti mir u Kitaju. Kaže, da Francuska smije mirne duće taj ugovor pozdraviti, jer da ona nema toliko interesa. Koliko ih imaju bližnji susjedi Kitaja, „Le Journal“, „Matin“ i „Echo de Paris“ misle također, da će ugovor osigurati udžarđenje sadašnjeg stanja na skrajnjem istoku.

Drugii listovi želete znati, če su to Engleska kazati, a što sam Kitaj, gdje su sve stranke u tome složne, da se njihova starodrevnoj državi približuje nova pogibao sa sjevera i sa istoka. Glavnu će važnost imati englesko držanje. Moglo bi se dogoditi, da Engleska promijeni uslijed tog ugovora svoju europsku politiku. Za sada nemaju još smisla razina moguća razglasjavanja.

Francuski list o miru.

B a s i l e a, 10. U francuskog postaje želja za mirom svaki dan jača. Novine sve češće pišu o miru, a sama nada, da će ova zadnja ofenziva ipak uspjeti, spriječava, da opća nuda između na površini Francuske se dandasno bori s čim brzi mir.

To protizljeće iz najratobornih članaka u kojima se otklanja svišta gorov o miru. „Temps“ je već došao tega napisao, na tom aktuelnom pitaju, te se prigodom izdanja knjige kneza Bilića opeta zabavljao s njim: „U sadašnjem trenučku, kad saveznici upinju sve svoje sile, da poraze Njemačku, nista nije moglo doći u horu — piše „Le Temps“ — nego li knjiga Bilića. „Temps“ u tome nazirjava izjavu njemačkog naroda. Pored tako opremljenih nazora, veli nadalje: „Temps“, može biti dugotrajno samo onda, kad budu sklopljen novak posevnašnjega poraza Njemačke. Bilić naime kaže, da su njemački militarizam i njemački narod jedno te isto. To nam neće dužnost, da udesimo svoje držanje i svoju obranu za budućnost ne samo protiv njemačke vojnečke organizacije, već i protiv njemačkog naroda, koji se s njom poistovjetuje. Bilić je jasan. Ne budemo li na komade razbili grozno oružje, koje on naziva militarizmom, bili će mir samo puk primje. Budemo li dali Njemačkoj, da se poslige rata može slobodno kretati, očajno čemo militarizam, koji će biti njen budući program. Mi ga možemo jedino skršiti tako, da ga korišćena ispučamo. Rat je vrlo skupocen. Da Njemačkoj onemogućimo ratovanje u budućnosti, moramo je išisti novčanim sredstvama tako, da ju prisilimo, neka plati, što je rat stajao tantantu, te joj izruci one milijune, koje bi ona inače gođišnje upotrebljavala za troškove svoga naoružanja. To je jedino sredstvo, s pomoću kojega bismo mogli prisiliti Njemačku na mir, što bi trajao jedno stoljeće. Mir će ostati financijalno pitanje, mir, koji će prisiliti Njemačku na platež odstite ili uopće ne će biti nikakvoga mira.

Žavanja. To je jedino sredstvo, s pomoću kojega bismo mogli prisiliti Njemačku na mir, što bi trajao jedno stoljeće. Mir će ostati financijalno pitanje, mir, koji će prisiliti Njemačku na platež odstite ili uopće ne će biti nikakvoga mira.

Neutralne države.

Engleska nasilja protiv neutralaca.

H a a g, 8. Nizozemska je vlada zabranila, da se upotrebi domaća žito za proizvodnju rakije i žest. „Telegraf“ opaža, da se nizozemska rakija i žesta izvuka skoro isključivo u Njemačku. S toga ne će ni Engleska da dopusti uvoz engleskog žita u Nizozemsku, da ostane tako Nizozemska bez žeste.

„Nieuwe Rotterdamsche Courant“ piše: Naša vlađa nije mogla naravno da se drukčije odluči, nego li je Engleska hoće, koja se uvijek hvali slobodom mra, te je ujek izrabljiva u svoje svrhe. Tako ne dozvoljava Nizozemsku, da žito ga je u Americi za svoj novac kupila prevoze u svoje luke. Na nijedan način ne može se opravdati engleski postupak i nasilje, koje nam Engleska čini.

Dogodjaji na moru.

L o n d o n, 9. Lloyd. Bili su potopljeni engleski parobrodi „Caunet“ i „Heron“ (27 i 285 t),

Neprijateljski ratni izvještaj.

Rusija.

P e t r o g r a d, 7. Službeni izvještaj od 6. srpnja:

Zapadna fronta.

Na fronti južno od močvara, koje se oko Pinška nalaze, postlige su juče naše čete znatne uspjehu; u okolici smo Kožuhovnike zaplijenili neprijateljsku bateriju. Zarobili smo 22 časnika i 350 vojnika. Na sjeverozapadu od Ražića na Stiru, sjeverno od Koljika, zaplijenili smo juče 2, 3 stopine puške i uhvatili preko 2300 zarobljenika. Na sjeverozapadu od Gruzijatina, te je polje na naše ruke 300 zarobljenika i 1 stopina puška. Između Stiria i Stohoda, na zapadu od Sokula i dalje prama jugu otvorio je neprijatelj topovsku palju i poduzimao je neuspješne protunapade. U Galiciji prešle su naše čete po snažnoj topovskoj pripravni ofenzivi na zapadu od Stripe i na desnoj obali Dnjeprta. Neprijatelj je bio susbijen, te se je povukao natrag. Naše su tako približile rukama Koropje i Sudohodak, ptičnjacima rijeke Djestrjan. U dolini gornjeg Astica pojačale su naše čete svoje položaje po maknivši više odjeljenje protiv bližnjih neprijateljskih linijs. Na visoravni Asago živahnji poduhvat užduž čitav fronte. Na gornjem Butu žestoko neprijateljsko opstreljivanje protiv položaja na Želbonu. Na Krusu pušao je neprijatelj u noći pred 7. na naše položaje kod Tržača. Kod Alde postao je neprijatelj protiv nas da pješadijska napadaja, koji su bili odmah suzbijeni.

Naša su ljetala opstreljivala neprijateljske položaje i čete južno od Callisma u Ēčavskoj dolini i u dolini gornje Asse. Vratila su se neostecena.

Engleska.

P a r i s, 7. Službeni izvještaj od 9. srpnja na večer:

Sjeverno Somme nema dogodjaja. Južno Somme započeli smo tijekom dana ofenzivno poduzeće istočno Flaucourt na fronti Širokog do 4 kilometra, ispod rijeke do sjeverno Belloy. Na Štavolom našoj liniji naše su čete osvojile neprijateljske položaje u dubini od jednog do dva kilometra.

Italija.

R i m, 10. Službeni izvještaj od 8. srpnja:

Malo prije pomoći pohodili su neprijateljska ljetala jugoistočnu obalu te su bacila 5 bomba po prilici. Dosad nije se javilo o nikakovoj steti. Obrambeni su topovi preuzeći borbi protiv tih ljetala.

Italija.

R i m, 10. Službeni izvještaj od 8. srpnja:

U dolini rijeke Ēcave neobična djelatnost neprijateljskog topništva: nekoliko je taneta palo na Lezzecu. U Lagarinskoj su dolini teški neprijateljski topovi bombardirali juče naše položaje na desnoj od Ēcave i u kraju kod Zugna. Naše je topništvo raspjelo neprijateljski pješadijske čete u dolini Terragnolo, te su prouzročili eksploziju kod Rovereta. U dolini gornjeg Astica pojačale su naše čete svoje položaje po maknivši više odjeljenje protiv bližnjih neprijateljskih linijs. Na visoravni Asago živahnji poduhvat užduž čitav fronte. Na gornjem Butu žestoko neprijateljsko opstreljivanje protiv položaja na Želbonu. Na Krusu pušao je neprijatelj u noći te se izvrdio na sredinu doline. Tako ţeli da poplati dnu fronte, može upotrijebiti željezne pločice. Cijena ovim cipelama bit će K 10, 6, 1 K 2, već prema većini, a što je naglaviti, popravci, koje će zamijeniti obavljati stajati će za poplate K 1, a naglavci do K 2. Kako smo se informirali, ove će cipele biti stavljeni u promet već polovicom

Naša su ljetala opstreljivala neprijateljske položaje i čete južno od Callisma u Ēčavskoj dolini i u dolini gornje Asse. Vratila su se neostecena.

Domaće Vijesti.

Ukinute pokrajinskog ženskog liceja sa talijskim nastavnim jezikom u Puli. Ženskih učionica upravna komisija marmagrof Istra službeno namjavila: Vidiv da je u pokrajinskom ženskom liceju sa talijskim nastavnim jezikom u Puli već gołovo od dvije godine potpuno obustavljeno podučavanje, te da svu kad bi se ovaj zavod novom otvorio, a to bi moglo da bude bilo kasnije, nije se bilo nadati uspješnom podučavanju, nakon što je prekinut potrajalj više godina te se pravisanje učenice rastreljala, uvaljala nadalje, da radi ovog razloga zantran trošak, što pokrajina i pokrajinska općina podnose, nije više opravdano, zemaljska upravna komisija odlučila je, da koncem ove školske godine i bavne 30. rujna 1916. ukine rečen zavod. — Nakon što se potvrdile normalne prilike, ženskih učionica će izvrditi, da li bi ustanovljeni dogovorenog trgovčkog tečaja za djevojke u Puli bilo dovoljno naknada za ukinuti licej. — Predsjednik: Lasciak v. r.

Pričod narodnog blagdana. Preko ove upravne darovaše do Držubu sv. Cirila i Metoda: g. Ivše pošt. asist. K. 5. U držubru poznatog „anglavatora“ položio g. Ivo Has K 2, k tomu nadodao g. Mijo Poropat K 1. Ukupno K 8. — Zadnji izkaz K 418. Sveukupno K 42298.

Iz Hrvatske.

Svečanost u dobrotvorne svrhe na Rijeci. Na kraljev rodjendan priredit će na Rijeci, na inicijativu grofice Wickenburg, veliku svečanost u dobrotvorne svrhe. Sudjeć po pripremama, bit će ovo jedno od najvećih i najljepših svečanosti, što ih je dosele bilo na Rijeci.

Nova vrst cipele u Zagrebu. „Hrv. Riječ“ piše: Zagrebčanin gosp. Stjepan From izradio je novu vrst cipele. Poplat je od tankog dva t. zv. „keder“, na koji je prirvosten dvostrovi plavi poplat od linoleumovim naglavnicima. Gornji dio cipele sastoji se od jakog platina u smedjoj ili sivoj boji, cipela je lagana, a što je glavno ne lupa kod hodoanja. Tako ţeli da poplat dulje traje, može upotrijebiti željezne pločice. Cijena ovim cipelama bit će K 10, 6, 1 K 2, već prema većini, a što je naglaviti, popravci, koje će zamijeniti obavljati stajati će za poplate K 1, a naglavci do K 2. Kako smo se informirali, ove će cipele biti stavljeni u promet već polovicom

Sjećajte se siročadi za domovinu poginulih vojnika!

ovoga mjeseca, a ovih će dana biti izložene u Hrvatskoj.

Mađarska Ženska gimnazija na Riječi, Javljaju iz Rijeke: Ove školske godine bio je otvoren VIII. razred mađarske ženske gimnazije na Riječi, koju je pohađalo 13 učenica. Koncem školske godine držani su prvi ispit zrelosti na toj gimnaziji. Mađarske i talijanske službene novine tom prilikom zahvaljuju guverneru grofu Wickenburgu i školskom referentu minist. savj. Kankowskom, koji su se najviše zauzimali, da je mađarska vlada podigla na Riječi mađarsku žensku gimnaziju.

Treća smotra pučko-ustaških obveznika. Čitamo u zagrebačkim novinama: Ministar domobranstva barun Haas izdao je municipijima odredbu, prema kojoj će se treća izmiočna smotra pučko-ustaških obveznika godista 1877. do 1886. obdržavati od 29. kolovoza do 31. rujna 1916., a ne kako je prvotivo bilo određeno od 21. kolovoza do 12. rujna.

Vihor na Rijeći. Dne 6. o. mj. provalio je na Rijeći i u nekoliko drugih krajnjim hrv. Primožu silan vihor, uz strahoviti šum i lomjavu, koji je uživatko obala praslje i rušio sve, što mu se nije moglo oduprijeti. Sruešeno je mnogo dimnjaka, dok su stakla porazbijala. More je bilo silno uburkano, te se moralno čvršće privozati parobude uz obalu, da ih valovi ne otkini. Ima takodjer znatnih šteta u kupalištima, pogotovo u kupalištu „Quarnero“, i u perivojima.

Afera rata hrvatske zastave na Rijeći. „Obzorij“ javlja iz Rijeke: „Dne 27. pr. m. do-plovio je na Riječku parobrod Ungaro-Croate ili „Lika“. Na njemu je doputovao senjski biskup dr. Marušić. Kao obično, kad se na parobrodu vozi ban, veliki župan ili biskup, tako je i ovaj put na prvom jarbolu bila izveđena hrvatska zastava. Putnici, čim je parobrod pristao uz obalu, izkrcaše se na kopnu, a medutin je moran, koji se nalazio na zapovjedničkom mostu, spustio dolje hrv. zastavu. Jedan finansijski nadstaražar stupio je u to na brod, te je od zapovjednika parobroda kap. Randića zahtijeo, da mu se izravnati hrvatska zastava. Ovomu finansijskom nadstaražaru priključio se i jedan stražar od pograničnog redarstva. Oni izjavili su kapetanu, da nije smio dozvoliti, da brod unide u luku sa hrvatskom zastavom, nego da ju je moran skinuti dok je još parobrod bio izvan luke.

Kap. Randić odlučno je odbio financ. nadstaražara i redara, veleći im, da je njihovo uređivanje protuzakonito, te ih uputio da se obrate na lučki ured, ako drže, da se je zapovjedničto parobroda ogrijesalo o naredbe pomorske oblasti. Svaka oblast, koja hoće da ureduje na parobrodima, mora to uvijek činiti kroz luku oblasti, pa tako je i ovaj puta moralo biti. Od ovom slučaju podnešena je prijava na nadležne oblasti, koje su već poduzele istragu, a valjda i mjeru, da se ovakvi slučaji, nastali iz neuskosti odnosno nizih funkcionara, više ne opetuju. Znamo, da je lučka oblast, povodom čestih demonstracija u luci i na parobrodima, poduzeula bila stanovne mјere, da sprejme nemire, ali tim mјerama nije uslijedila zabrana izveštavanja hrvatske zastave, pogotovo kad na parobrodu putuje koja hrvatska visoka zvanična ličnost ili crkveni dostojanstvenik, kaošto je to bilo u ovom slučaju. Naša se javnost nema radi toga nimalo utrujavati, jer se tu radi samo o sljublju krovog tunemaja prijašnjih narednih luka oblasti.“

Odnosno na taj dogodjak donose: „Narodne Novine“ slijedeće poluštenjeno saopćenje: U povodomnom listu „Obzora“ od 3. srpnja t. g. izlaža se notica pod naslovom: „Afera rata hrvatske zastave na Rijeći“. U istoj stvari natođi u da-najnjoj saborskoj sjednici gospod. narodni zastupnik Gajido p. Hreljanović interpretira. Posto uslijed odgođe sabora ova interpelacija nije mogla biti više iznešena i vlasta nije bila u stanju, da na istu odgovori, to se priopćuje ovim putem slijedeće: Vlada se je na nadležnom mjestu zainteresovala za ovaj slučaj i konstatirala se je, da se cijeli slučaj sastoji u jednom razgovoru između jednog, podprednjeg organa finansijske straže i kaptana dočasnog broda. Na upit dočasnoga finansijsnog organa dobio je isti od kapetana takav odgovor, kakav pripada svakomu, tko se paša u stvari, koji se nježi niču i tim je bio cijeli slučaj svršen. Ujedno se je izjavilo od strane nadležnog mjetsta, da se od nadležnog mjetsta uopće ne namjerava ništa promjeniti u

dosadanjoj praksi glede izveštavanja hrvatske zastave kod putovanja hrvatskih dostojanstvenika.

Iz Delmacke.

Velika baština. Dne 7. o. mj. umro je u Šibeniku bogati trgovac Gjuro Jović, umro-istočno vjere. Jović nije imao svoje, pa je čitav svoj imetak u iznosu od 400.000 kruna ostavio svome slugi.

Sapun od gjilje. Uslijed ponamjanka sapuna kupaju u Šibeniku, kraj kapelice sv. Jurja, gjilje, koja izvrsno nadomješava sapun sa vrako prsknene robe. Komad gjilje zapada samo jedan novčić više, nego je to bilo u mirno doba.

† Dr. Niko Marinović. U Splitu umro je dr. Niko Marinović, koji je slavio kao izvrstan lječnik i gorljivi rođoduj. Od gradjanstva bio je uvelike cijenjen i štovan. Pokoj mu duši!

Lisice u okolicu Vrlike. Javljaju iz Zadra, da je u okolicu Vrlike pojavila množina lisica, koje uvelike tamane razine domaću perad, što se već nije dogadjalo u tolikoj mjeri čitavih petnaest godina. Oni, koji su dobili dozvolu za nošenje pušaka nemaju gdje da kupe barutu i sačne, pa bi trebalo da dobiju i toga barem seljac, čiji su stanovi u Šumi i gdje se mora braniti od te zveradi i sami čovjek.

Dvije zabrane. Splitško „Naše Jedinstvo“ javlja: Č. kr. poglavarnstvo zabranio je nošnju i raspaljivanje župana sa talijanskim zvijezdom „La stella d’Italia“, a osobito one, koje imaju u sredini glavu pjesnika Dante Alighiere i u rubu natpis: „Sempre Italiani, Trento XI. Ottobre 1896.“ Dalje zabranilo je raspaljivanje je historičkog romana „Urota Trnjsko-Frankopanska“ od dr. E. Kumičića. Prekršljiti bit će strogo kazneni.

Iz Trsta.

Mjere za slučaj dolaska aeroplana u Trstu. Javljaju iz Trsta: Na optovne opomene, da se gradjanstvo odmah povuče u zatvorena mjesto, čim se pojave neprijateljski aeroplani, rekli su da se može tako obzirati, da su oblasti bile konstantno prisiljene izdati ovih dana nalog, koji obvezuje na to cjelokupno gradjanstvo Trsta. Bilo je takodjer stavljanje, da su kućni vratari zapravo prolaznicima, da se zaklone u veže, zatravujući ključem kućnih vrata. Sada je i tomu došločeno, jer su oblasti izdala oglas, kojim zatravljaju zatvaranje kućnih vrata kod pojave aeroplana.

Vihor u Trstu. Dne 8. o. mj. provalio je u Trstu vihor sa strašno uburkanim morem. Valovi su razvrali i raznijeli žal opć. kupalište kod Lantere, pa će kupalište biti kroz nekoliko dana zatvoreno, dok se opet ne uredi žal.

Razne Vijesti.

Briand o ratu. Dne 4. lipnja, na dan blagdana američke neovisnosti, držao je francuski ministarski predsjednik Briand kod proslave pariske američke trgovачke zbornice govor, u kojem je rekao: Od početka velike kruške, što je svijetu nametnuto zločinskim častoljepljenjem, upoznalo je javno minjene Đurđenović Država tokom svetu stvar naroda i slobode. Uz svu preteranu viku propagandista postavili su se Amerikanici na stranu slobode. Sinoći američke revolucije čute, da je sadašnji rat zadnji strašni pokolj među slobodom i tiranijom. Alifrički pišu svojom vlastitom krv i listinu oslobođenja svijeta.

Novi rat za 10 do 20 godina. Ruski general Skugarevski napisao je u petrogradskom „Ruskoj Slovo“ članak, iz tog članka, što ga prenosi „Zet“, vadmio slijedeće: Kako i kada će svršiti rat, ne može se točno progledati. Tim lakše je stvoriti sliku o budućem ratu, koji će doći poslije sadašnjega. Čim budu sadašnji uspiješi antante u ovom ratu manji, tim će prije doći da novog rata. Ako Njemačka ne može konstantno pobijedjena, onda će za 10–20 godina biti novi rat neizbjegljiv. Države će se za vrijeme rata ratiti za pojedano naoružanje. Taj će rat biti tako stražnji, da se naoružati prema njenim samim djejcima igračka. Za deset će godina imati Rusija 200 milijuna duša, a Njemačka neće imati 100 milijuna. Ako se uzme, da će biti sposobniji za oružje 20 postod od cijelokupnog pučanstva, onda će moći Rusija metnuti pod oružje 40 milijuna vojnika, dok Njemačka još ne 20 milijuna. Za rusku vojsku trebat će 300.000 časnika, a da

se to dostigne, bit će obvezani svi mlađi ljudi, koji imaju makar i nepotpunu srednjoškolsku obrazovanost, da služe као časnici. Službu u zemlji obavljale bi djevojke i udovice bez djece. Vojska bit će sastavljena od 25 do 30 milijuna pješadije, i do 2 milijuna konjice, 1 milijun jeneral- i tehničko-specialnih četa, dok će se 5 milijuni uporabiti za elatnu službu. Vojska će 10.000 automobila. U početku rata bit će pravno artillerijske muničije barem za 50 milijuna hitaca, dok infanterijske za 5 milijarda hitaca. Da se svemu tomu na vrijeme doskoči, bit će obrazovano ministarstvo vojne spreme.

Vojna obveznost i brak. Liverpool Daily Post and Mercury bilježi slijedeći veselu zgodu: Neki poznati časnici u Liverpolu izjavio je ne-davno, da mu najveći briž u njegovom poslu zadavaju žene, koju mu upravo ospredjaju vojarne i ljute se na vojničku obveznost, jer moraju svaki muškarci svaki tjedan četiri večeri biti u vojarni. Jedna od žena je došla u njegovu službenu sobu i počela ga psovati, da kako to, da muž mora nositi svoju noć žrtvovati u vojarni. Šta si zapravo mislite, reče mu, cemu me je ozelenj? Časnici joj je imao odgovor: Ja si apsolutno ne mogu to protumačiti.

Talijani i Slaveni. „Neue Freie Presse“ donosi: Talijanski senator Novellis rekao je u talijanskom senatu: „Vlada prekršteni ruku gleda, kako slavenski ovdori vode čitavu vojnu protiv talijanskog interesa. Nadam se, da su ove interese priznali barem saveznici, inači bi Salandrin kabine biti počinjeno zločinstvo. Talijanski se položaj u Sredozemnom moru mora poboljšati.“

Preludij solunskih ofenziva. Kako je poznato, prekinuta je brojavnja veza između Bugarske i Grčke, pa su obije vlasti upućene jedino na radiotelegrafski saobraćaj. Pronosi se vijest, da je to prekinute uslijedilo jedino toga rada, jer da proširju Englez i Francuz zapadno krilo svoje balkanske fronte, u svrhu, da se zdrže s talijanskim četama. Drugi su optuženi ministri, da ihu Francuzi i Englezzi za tim, da svojim vlastitim četama pojačaju svoje zapadno krilo, jer da je general Saraić mjenja, da je podesnje započeti ofenzivom na tom mjestu nego li u istočnoj Makedoniji. Bugari međutim ne prestaju utvrdjivanjem rupeške fronte, pa je već tim osuđeno to najnovije poduzeće antante.

Kriminalnost nedoražilja. Pitanje očuvanja mlađe osoblje je važno danas, kad su djeca najvećim dijelom lisenja odgoje, ili što je da održa vojnu nedostatna. Sigurno je, da za normalan odgoj djeteta potreban je i majka, jer opažamo, da se djeca, koja nemaju oca, jednostrano odgajaju, osobito ako su muška djeca iako im je majka uzorna žena, koja se mnogo za njih žrtvuje. Međutim danas jedva majke dosegaju, da odgajaju djecu, kojih su ocevi na bojnom polju, jer većim dijelom moraju da rade i zaraduju, a djeca su prepričana same sebi.

U stranom se svijetu mnogo piše i mnogo radi, kako bi se sačuvala mlađe od pokvarenosti i razudanosti. I u Hrvatskoj, hvala Bogu i božiću, počelo se nešto mlađe. Nedavno je ugledala svjetlo brošura pod naslovom: „Kako da se suzbijaju kriminalnost u nedoražilju?“ (Prinos kriminalnoj pedagogiji. Priopćio dr. Djuro Basarček. Cijena 50 fl. Zagreb 1916.) Pisac goroviti ponaprjava o porastu kriminalnosti u nedoražiljima, zatim o unutrašnjim i izvanjskim razlozima kriminalnosti u nedoražiljima, o kazni zatvora i nezajednoj djevljanju, o učinku pedagoških sredstava, o uredbama za popravak pokvarene mlađe. – Svakako je ova brošura pažnje vrijedna već stoga razloga, što se o sličnom predmetu u nas do sada nije pisalo. Dr. Basarček je imao na umu u brošuri iznijeti samo neke misli, a nije kario stvar sustavno iznijeti misli, a neke misli, da i njegova stvar sustavno iznijeti. Kod unutrašnjih razloga kriminalnosti odvije se naglašen nagon u djelata, kao da uz njega nema drugoga.

Pisac veli, da je glavni faktor, kojim se suzbija dobra odgoja. Treba istrgnuti djecu iz pokvarene okoline. Odgoj djece ne će držati i društvo toliko stajati, koliko veliki procenat zločinaca, koji godine i godine proizviju u zatvorima. No akcije već posne, ne bi smjelo doći pred sud za odrasle zločince, a u to dolazi ono u zatvorima u dodir s pravim zločincima, koji na njega nisu zločeti.

Najprije bi se riješilo to teško pitanje, kad bi se uveli posebni sudovi za mlađe, kakvi već

postoje u Americi. Uz pravno obrazovane sude tu pedagozi, svećenici i lječnici. Oni ponajprije prouče čitavu dušu djeteta, kad je potrebno, kazne. Dalje govor pišac o zavodima, koji su pod pedagoškim nadzorom uređeni kao male republike, u kojima same djece paze na red i pravednost. Pišac na koncu poziva svu hrvatsku javnost, da se već jednom počne buditati piljanjem odgojnog mlađe, u kojoj je načina budutost.

Poruke iz uprave.

G. D. Sirolić — Buzet. Dražbine žigice modelirane narutelji kod trutke „Sol“ — Bel I. Hohenstaufen.

izvješće 6.

Preplatnicima do znanja!

Swim onim preplatnicima, koji

nijesu platili preplatu za prošli mjesec.

Ipani; sa 14. o. m. obustaviti čemo

izdavanje lista.

UPRAVA.

oooooooooooo

KINO

Crvenog križa

ULICA SERGIA BROJ 34.

Danas novi raspored!

Okupani mišić

vesela igra u 3 čina.

Uvjrijedjena telefonistička.

Vesela igra.

oooooooooooo

Ratni izvještaji sa svijuh fronta.

Neprekidne predstave.

Ravnateljstvo se pridržaje pravo promijeniti raspored.

ULAZNINA: I. prostor K 1—; II. prostor 40 fl.

Uči se moći kod svake slike.

oooooooooooo

Ljekarna sv. Cirila i Metoda u Pazinu

traži

ljekarničkog asistenta,

eventualno vježbenika sa maturom ili u razr. gimnazije, poznavajući hrvatski, po mogućnosti i talijanski jezik. Pobliže upute daje ista ljekarna.

oooooooooooo

Ljekarna i drogerija M.

Zimmermann, Zagreb,

Ulica 12, razaslije

SUMPOR

za vinogradare počam

5 kg, u paketima svaku

količinu.

oooooooooooo

kumeć biti u pomoći. Pa tako i Bilo. Jednoga jutra blagoslov majka Lovru, tisnu mu u ruku dve grloški, u torbu dva bijela sira, a za kumu piće vino... „Idi sinku“, reče maja, „da si mi valj došao. U svijetu je mnogo zla, ali ti mi budi dobar. Pratio te Bog i njegovi andjeli. Pa dadi li sreću i milost božju, čitaj česn novu misu pre našim velikim oltarom. Idi, pa mora za mjakim srušiti.“

Lovru je dakako od svega toga malo razumio. Znao je da ide u velik grad kumu si. I, već kada je došao, kum je učinio očiju udri. Kita, svile mu se oči srca, pa udri i on pje kovadi. Nuđe Lovru kumom zvanično.

Tu je dakako drugačije bilo. Kad je Lovru vidio velike kuce, slike ljudi, visoke tornjeve, kašmu mu prvi put zagnile velike orgulje, orgulje mu se mlađe srdce preko reda. Kita je Lovru plasnuo drugi srušio seću dječaci. Hitra mu pamet primjera se brzo svega. Dadoće mu i knjige. Eto veselja. Po vas treba školjanja, a u selu školski jedan bio za orguljama; školi u gradu hoće se bogati troška — a oni otkupi?

Eto srećni! dosjeti se brzo starica. „U Ljubljani nam je kum zvonar. Kakiboli bi, da Lovru smješti kod kuma, neko se što ranije priču temu poslu. Vidisli dobре pameti i priču sreću. Kita i kum.“

„Pravo mјako“, reće otac, „Lovro neki zvonač. Daki je učinio srušio.“

Sudski pisar napisao je Lovrina otca pismo kumu. I dobro pogodi pisar. Zvonar bio dobar kum, te zavajai, da je Lovri prostod kum u Ljubljani, jer on sam da je već oslabio, pa će mu

(Nastaviti će se.)

„Hrvatski Lisić može se dobili u prodavnicu Dinka Siroliću Buzetu.

AUGUST SENOVA.

Prijan Lovro.

(Nastavak).

Po prvom razgovoru razabrali, da je Lovro vanredno darovit čovjek, da mnogo, veoma mnogo znađe. Kraj svih tih vrlina ne bijaše mi Lovrini prvi pojavi prijašnji. Nešto me odbijao od njega. Kaoš nam je jezik ponajbolje razigradio bio, izvadi Lovro sat, pa reče vrlo važno: „Kasno je godišnji!“ Dijeniv se, pogledi s kose, prema velikim razmjajima u postelji: Kakav je točaj taj Lovro?

Na skoro saznajnog, kakav je. Sastajšo se često kod moga pobratimova Bodula. Lovro se bavio knjigom, bavio je. Pobratimo se i na napokon izjavio Lovro: „Našao sam veljek stan za trojicu, radnog i topon zajedno stanovati!“

„Velja“, rekoh, „bit će ti pagat ultimo.“ Za kratko udjemo u novi stan i to kod kapelinika opere, te se nejamjestimo, kako smo bolje znali, s vrom novom žatoru. Treći medju nama bijaše 2. tehnik, valjan i vrijedan sva hrvatske kajkavštine. Nu taj treći svat bijaše obično van kuce: vezala ga vatrena ljubav za neku prasku mladiću.

„Velja“, rekoh, „bit će ti pagat ultimo.“ Za kratko udjemo u novi stan i to kod kapelinika opere, te se nejamjestimo, kako smo bolje znali, s vrom novom žatoru. Treći medju nama bijaše 2. tehnik, valjan i vrijedan sva hrvatske kajkavštine. Nu taj treći svat bijaše obično van kuce: vezala ga vatrena ljubav za neku prasku mladiću.

Hrvati i Hrvatice sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda!